

2021

Секс-жумушчулар менен АИВ/ЖЖЖИ
алдын алуу боюнча комплекстүү
программаларды ишке ашыруу

БИРГЕЛЕШКЕН ИШ-ЧАРАЛАРДЫН НЕГИЗИНДЕГИ ПРАКТИКАЛЫК МАМИЛЕЛЕР

2021

Жылнааманы иштеп чыгуу:
SWAN жана Robert Carr Foundation
колдоосу менен Таис Плюс.

Таис Плюс

**ROBERT
CARR
FUND** For civil
society
networks

Дизайн:
Карина Толмачева

Кыргыз тилине которгон:
Profleader

SWIT колдонмосу жөнүндө

SWIT – бул секс-жумушчулар менен АИВ жана ЖЖЖИ боюнча программаларды кантип аткаруу жөнүндө колдонмо.

SWIT – бул секс-жумушчулардын, медицина, социалдык жана башка адистердин, изилдөөчүлөрдүн, мамлекеттик чиновниктердин жана дүйнө боюнча БӨУнүн, ошондой эле БУУнун мекемелеринин жана АКШдан өнүктүрүү боюнча өнөктөштөрдүн кызматташуусунун продуктусу.

SWIT саламаттыкты сактоо системасынын жумушчуларынын жана АИВ/ЖЖЖИ алдын алуу боюнча программалардын жетекчилеринин, ошондой эле медицина кызматкерлери үчүн иштелип чыккан. Ошондой эле SWIT эл аралык донорлор, саламаттыкты сактоо чөйрөсүндөгү саясатчылар жана укук коргоочулар үчүн пайдалуу болот.

Маанилүү даталар

Жалган куран айынын

1

Дискриминация жок

Кулжа айынын

26

«Колдоо. Жазалоого болбойт»: гумандуу баңгисаясаты үчүн глобалдуу компания

Жетинин айынын

25

Аялдарга карата зомбулукту жок кылуу үчүн күрөшүүнүн эл аралык күнү

Жалган куран айынын

3

Секс-жумушчулар укуктарынын эл аралык күнү

Белгилөөнүн тарыхы 2001-жылы Индияда өткөрүлгөн секс-жумушчулардын фестивалына 25 000ден ашык секс-жумушчу чогулган учурдан башталат. Ушул убакыттан бери уюмдар жана секс-жумушчулардын топтору бул датаны белгилешет.

Баш оона айынын

31

Ашыкча доза алуу жөнүндө кабардар болуунун эл аралык күнү

Бештин айынын

1

КИЖС менен күрөшүүнүн эл аралык күнү

Бештин айынын

10

Адам укуктарынын эл аралык күнү

Бугу айынын

17

Гомофобия, бифобия, интерфобия жана трансфобияга каршы күрөшүүнүн эл аралык күнү

Аяк оона айынын

14

Секс-жумушчулардын сыймыктануу күнү

2019-жылдан баштап, бул күн секс-жумушчулардын сыймыктануу күнү деп жарыяланган. Ал секс-жумушчулардын өзүн таануу, секс-жумушчулар тарабынан башкарылган уюмдардын жана алардын жетишкендиктеринин көрүнүү маселелерине арналган.

Жетинин айынын

25

Бештин айынын

10

Гендердик зомбулукка каршы 16 күндүк активизм

Кулжа айынын

2

Секс-жумушчулардын эл аралык күнү

1975-жылы ушул күнү 100гө жакын секс-жумушчулар жана тарапташтары алардын эмгегин криминалдаштырган жана эксплуатациялоочу шарттарына, дискриминациялоо жана укук коргоо органдары тарабынан зомбулукка каршы Франциянын Лион шаарында Сен-Низье чиркөөсүн курчап алышкан.

Жетинин айынын

20

Трансфобиянын кесепетинен каза тапкан трансгендер адамдарды эскерүү

Бештин айынын

17

Секс-жумушчуларды зомбулуктан жана ырайымсыздыктан коргоонун эл аралык күнү.

2003-жылы алгачкылардан болуп бул күндү доктор Анни Спринкл жана АКШ секс-жумушчулардын Аутрич-долбоорунун кызматкерлери белгилеп баштаган; Бул күнү Вашингтон штаттынын Сиетл шаарындагы Жашыл дарыядан киши өлтүргүчтүн колунан каза тапкан секс-жумушчуларга аза күтүү кызматтары өткөрүлдү. Ушул учурдан тарта секс-жумушчулар жана алардын тарапташтары дискриминацияга каршылыгын көрсөтүп, зомбулуктан каза тапкандарды эскерүү үчүн чогулушат.

Үчтүн айы

ДШ	ШШ	ШР	БШ	ЖМ	ИМ	ЖК
				01	02	03
04	05	06	07	08	09	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

1 -БӨЛҮМ

«КООМДУН МҮМКҮНЧҮЛҮК-ТӨРҮН ЖАНА ЫЙГАРЫМ УКУКТАРЫН КЕҢЕЙТҮҮ»

— SWIT калган бөлүмдөрүндө сүрөттөлгөн бардык иш-чаралардын негизи жана мамилелери.

SWIT 6-БӨЛҮМҮ

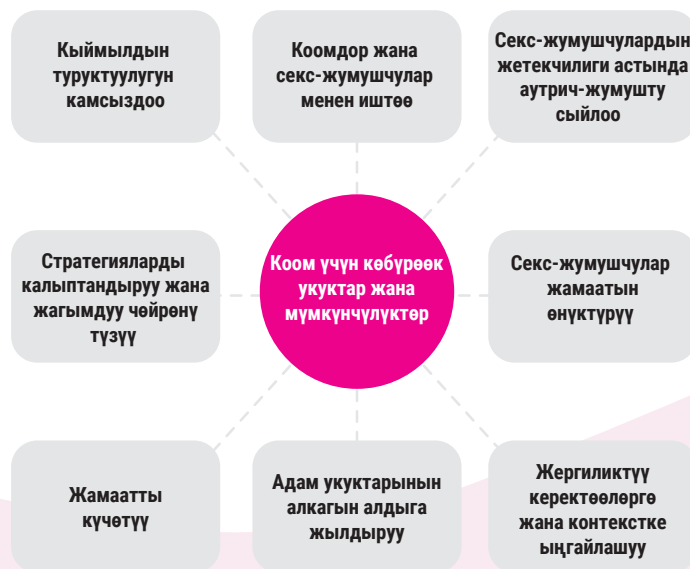
Бирдин айы

ДШ	ШШ	ШР	БШ	ЖМ	ИМ	ЖК
01	02	03	04	05	06	07
08	09	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28

Коомдун мүмкүнчүлүктөрүн кеңейтүү – бул секс-жумушчуларга АИВ/ЖЖЖИ боюнча программаларды жана башка байланышкан темаларды башкарууда жамаат менен жана жеке катышууга мүмкүндүк берүүчү процесс.

1-БӨЛҮМ. КООМДУН МҮМКҮНЧҮЛҮКТӨРҮН ЖАНА БЫҒАРЫМ УКУКТАРЫН КЕҢЕЙТҮҮ.

КООМДУН МҮМКҮНЧҮЛҮКТӨРҮН КЕҢЕЙТҮҮНҮН СЕГИЗ НЕГИЗГИ ЭЛЕМЕНТИ:

Жалган куран

ДШ	ШШ	ШР	БШ	ЖМ	ИМ	ЖК
01	02	03 	04	05	06	07
08	09	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Эгерде сиз секс-жумушчулар үчүн бир нерсе жасоону пландаштырып жатсаңыз, коомго кайрылсаңыз, ошондо секс-жумушчулар үчүн эмес, алар менен бирге түзүлгөн кыйла натыйжалуу программа болот!

1-БӨЛҮМ. КООМДУН
МҮМКҮНЧҮЛҮКТӨРҮН ЖАНА
ЫЙГАРЫМ УКУКТАРЫН КЕҢЕЙТҮҮ.

ТОЛУК КАНДУУ ЖАНА КОНСТРУКТИВДҮҮ КАТЫШУУ. ДЕМЕК, СЕКС-ЖУМУШЧУЛАР:

Аларга ким жана кандайча өкүлчүлүк кылаарын, өздөрү чечишет

Алар процесске кантип катышуусун өздөрү аныкташат

Катышудан баш тарта алышат

Өнөктөштүктүк маектин калган катышуучулары менен бирдей доубшка ээ

Чын куран

ДШ	ШШ	ШР	БШ	ЖМ	ИМ	ЖК
			01	02	03	04
05	06	07	08	09	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

2-БӨЛҮМ.

**СЕКС-ЖУМУШЧУЛАРГА
КАРАТА ЗОМБУЛУКТУ ЖЕҢҮҮ**

**СЕКС-ЖУМУШЧУЛАР ЗОМБУЛУК,
КОРКУТУУ ЖАНА ОПУЗА ТАЛАП
КЫЛУУ ЧӨЙРӨСҮНДӨ ЖАШАШАТ
ЖАНА ИШТЕШЕТ.**

МЫНДАЙ ЧӨЙРӨ ӨЗҮНӨ КАМ КӨРҮҮГӨ
ЖАНА ДЕН СОЛУГУ ЖӨНҮНДӨ
ОЙЛОНУУГА ЖАРДАМ БЕРБЕЙТ.

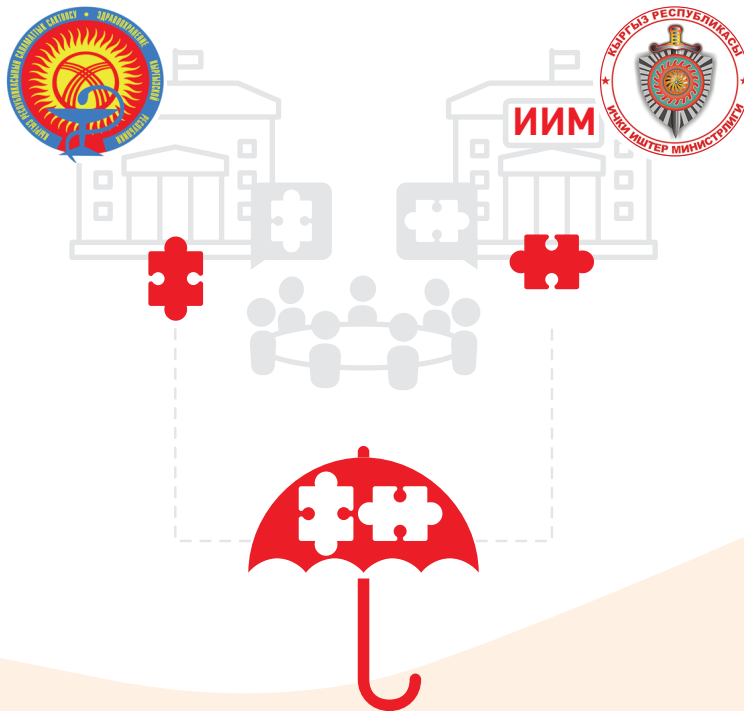

Бугу

ДШ	ШШ	ШР	БШ	ЖМ	ИМ	ЖК
					01	02
03	04	05	06	07	08	09
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Адам укуктарын сактоо, коопсуздук жана зомбулуктан коргоо — бул секс-жумушчуларга өзүнө кам көрүүгө, ден соолугу тууралуу ойлонууга, врачка туруктуу көрүнүүгө жардам берет.

2-БӨЛҮМ. СЕКС-ЖУМУШЧУЛАРГА КАРАТА ЗОМБУЛУКТУ ЖЕҢҮҮ

Кулжа

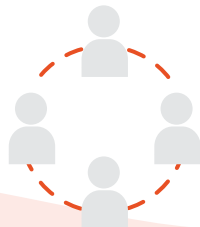
ДШ	ШШ	ШР	БШ	ЖМ	ИМ	ЖК
	01	02 	03	04	05	06
07	08	09	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

**Коомдун жетекчилиги
астында аутрич жумуш**

**Коопсуз жерлер –
дроп-ин борборлору**

**Коомдун комитеттери
жана консультативдик
кеңештер**

3 -БӨЛҮМ.

**КООМДУН ЖЕТЕКЧИЛИГИ
АСТЫНДАГЫ КЫЗМАТТАР**

Теке

ДШ	ШШ	ШР	БШ	ЖМ	ИМ	ЖК
			01	02	03	04
05	06	07	08	09	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Саламаттыкты сактоо жаатында мамлекеттик социалдык тапшырык программасы үчүн АИВ боюнча кызматтардын стандарттары иштелип чыгууга жана коомдун алдынкы ролун эске алуу менен жаңыланып турууга тийиш.

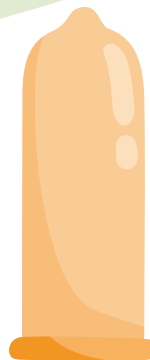
3 -БӨЛҮМ. КООМДУН ЖЕТЕКЧИЛИГИ АСТЫНДАГЫ КЫЗМАТТАР

ЭГЕРДЕ КЫЗМАТТАР СЫЙЛОО, ДИСКРИМИНАЦИЯЛАБОО ПРИНЦИПТЕРИНЕ НЕГИЗДЕЛИП, СЕКС-ЖУМУШЧУЛАРДЫН КЕРЕКТӨӨЛӨРҮН ЭСКЕ АЛУУ МЕНЕН КӨРСӨТҮЛСӨ, АЛАР ТАЛАП КЫЛЫНАТ.

Баш оона

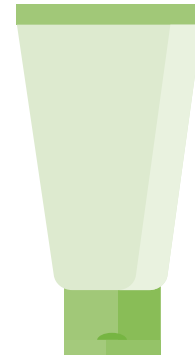
ДШ	ШШ	ШР	БШ	ЖМ	ИМ	ЖК
						01
02	03	04	05	06	07	08
09	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Эркек
презервативдери

Аял
презервативдери

Любриканттар

4-БӨЛҮМ.

**ПРЕЗЕРВАТИВДЕР ЖАНА
ЛЮБРИКАНТТАР МЕНЕН
КАМСЫЗ КЫЛУУ ПРОГРАММАСЫ**

Жумуш ордунда/өзүндө
презервативдердин
топтосунун болушу

Аяк оона

ДШ	ШШ	ШР	БШ	ЖМ	ИМ	ЖК
		01	02	03	04	05
06	07	08	09	10	11	12
13	14 	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

5 -БӨЛҮМ.

**МЕДИЦИНАЛЫК ЖАРДАМ
ЖАНА КОЛДОО КӨРСӨТҮҮ
БОЮНЧА КЫЗМАТТАР**

КЫЗМАТТАРДЫ КӨРСӨТҮҮ ПРИНЦИПТЕРИ

**Ыктыярдуу жана
маалыматтык макулдашуу**

Конфиденциалдуулук

**Сапаттуулук стандарттарына
жана секс-жумушчулардын
муктаждыктарына
ылайык келүү**

**Жеткиликтүүлүгү:
ыңгайлуу убакыт
жана коопсуз жер**

**Кызматтардын
жеткиликтүүлүгү: стигма жана
дискриминациядан эркин,
калыс мамиле**

**Кызматтардын нарктык
жагынан жеткиликтүүлүгү**

Тогуздун айы

ДШ ШШ ШР БШ ЖМ ИМ ЖК

				01	02	03
04	05	06	07	08	09	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

5 -БӨЛҮМ. МЕДИЦИНАЛЫК ЖАРДАМ ЖАНА КОЛДОО КӨРСӨТҮҮ БОЮНЧА КЫЗМАТТАР

1 Ыктыярдуу
консультациялоо
жана тестирлөө (ЫКТ)

2 Антиретровирустук
терапия (АРТ)

3 Кургак учукту
дарылоо (КУ)

4 Бангизаттарды колдонгон
секс-жумушчулар үчүн
кошумча кызматтар

5 Жыныстык жол менен
жугуучу инфекцияларды
(ЖЖЖИ) диагностикалоо
жана дарылоо кызматтары

6 Сексуалдык жана
репродуктивдүү саламаттык
жана укуктар боюнча
кызматтар (СРСП)

7 Психикалык саламаттык

Жетинин айы

ДШ	ШШ	ШР	БШ	ЖМ	ИМ	ЖК
01	02	03	04	05	06	07
08	09	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

МИФ

Секс-жумушчулар өзүнүн ден соолугу тууралуу ойлонупайт, ошондуктан өз убагында врачка көрүнүшпөйт, дарылоонун режимин сакташпайт жана врачтын сунуштарын аткарышпайт.

5 -БӨЛҮМ. МЕДИЦИНАЛЫК ЖАРДАМ ЖАНА КОЛДОО КӨРСӨТҮҮ БОЮНЧА КЫЗМАТТАР

ЧЫНДЫК

Секс-жумушчулар медицина кызматтарына жетүүдө көптөгөн тоскоолдуктарга дуушар болушат, ошондуктан кызматтарды уюштуруу коом менен консультациялоого негизделип, БУУ менен өнөктөштүктө аткарылууга тийиш.

Бештин айы

ДШ	ШШ	ШР	БШ	ЖМ	ИМ	ЖК
		01	02	03	04	05
06	07	08	09	10	11	12
13	14	15	16	17 °	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

6-БӨЛҮМ.
ПРОГРАММАЛАРДЫ БАШКА-
РУУ ЖАНА УЮШТУРУУЧУЛУК
ДАРАМЕТИН ӨНҮКТҮРҮҮ

**КООМДУН КҮЧҮ МЕНЕН
МОНИТОРИНГДӨӨ** АИВ ЖАНА ЖЖЖИ
БОЮНЧА ПРОГРАММАНЫ
МОНИТОРИНГДӨӨНҮН ЖАНА
БААЛООНУН УЛУТТУК СИСТЕМАСЫНЫН
АЖЫРАГЫС БӨЛҮГҮ БОЛУУГА ТИЙИШ.

АИВ ЖАНА ЖЖЖИ БОЮНЧА
ПРОГРАММАЛАРДЫ АТКАРУУ
**КООМДУН НЕГИЗДҮҮ КАТЫШУУСУНУН
ШАРТЫНДА** ПЛАНДАЛСА,
НАТЫЙЖАЛУУ БОЛОТ.